

Слюсарь Д.
*студент за ОР «Бакалавр»,
Навчально-науковий Інститут права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

*Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії
права та держави
Навчально-наукового Інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
Теремцова Н.В.*

АКТУАЛЬНЕ ПРИТАННЯ ПРАВОВОЇ ДУМКИ В ПРАЦЯХ МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Внесок Миколи Міхновського в розвиток самостійницької течії важко переоцінити, адже він завдяки своєму інтелекту та здібностям зазначав такі державницько-правові думки, які й зараз набувають актуальності, зокрема в умовах реформування правової системи. На нашу думку, акцент на постаті Миколи Міхновського є важливим на культурному та ідейному підґрунті відтепер, а також і в майбутньому.

Увагу привертає найвідоміша праця М. Міхновського – маніфест «Самостійна Україна» [1], який було написано як програму для Революційної української партії. На початку маніфесту самостійник зазначає про те, що наразі населення перебуває в стані зрабованої нації, й шлях до отримання незалежності складний, тернистий, але як пише сам автор тексту «Самостійна Україна»: «Пишний розквіт індивідуальності можливий тільки в державі, що ставить за мету плекання індивідуальності, – тоді стане зовсім зрозумілим, що державна самостійність є головна умова існування нації, а державна незалежність є національним ідеалом у сфері міжнаціональних відносин». З цього вважаємо за потрібне зробити висновок, що Микола Міхновський є не лише прибічником самостійницької течії, а й у якомусь розумінні є націоналістом за покликом душі.

Другою політичною ідеєю М. Міхновського зазначимо зв'язок із російською нацією. Ще понад 100 років тому він написав рядки, які повинні були навечно закарбуватися у пам'яті кожного українця: «Коли б навіть було доведено, що ми різноманітність російської нації, то й тоді нелюдські відносини росіян до нас освячують нашу до їх ненависть і наше моральне право убити насильника, обороняючись від насильника..., нехай вчені розшукують, хто був кому родичем, -

ображене чуття нації і кривда цілого народу гидують визнати моральні зв'язки з російською нацією». Вищезазначене дає привід зробити висновок, що Микола Міхновський у своїх політичних прагненнях мав за мету обмежити вплив росіян на українців, повністю відокремитися культурно, щоб унеможливити просочення гідкої російської ідеї в українське суспільство. Бо він знав, наскільки сильно північний сусід може закріпачити нації та протягом певного часу знищити їхню національну ідентичність.

Ми зазначали вище про те, що М. Міхновського можна позиціонувати як націоналіста, зокрема у своїй праці «Націоналізм – всесвітня сила», він зазначав про потужність цієї ідеології, що вона визволила і ще визволить десятки націй, але в той же час писав: «У нас на Україні націоналізм дуже припізнився: наша нація, включаючи небагатьох, переважно з інтелігенції, – не національна. Вона немає національної свідомості серед загалу, як її має польська, чеська, хорватська та інші, немає самої могутньої зброї для захисту своїх інтересів і через те вона перебуває в найтяжчому рабстві». На нашу думку, М. Міхновський як ніхто інший у той період розумів потужність націоналізму та усвідомлював неможливість вибороти незалежність без такої ідеології, враховуючи глобальне ярмо Росії. На жаль, у той період переважали думки соціалістів, які вірили у перебудування царської Росії в щось більш демократичне та вільне, але як вже стало відомо, тенденція по стилю існування незмінна, бо вона, на нашу думку, глибока захована генетично в душі кожного представника російської нації.

У контексті політико-правових поглядів хочемо сказати про «10 заповідей», які Міхновський написав для Української народної партії. Нашу увагу привертає відома фраза, яку часто трактують шовіністично – «Україна для українців». Наголошуємо, що ця фраза має розглядатися виключно в контексті оборони кордонів, але ніяк не є замахом на національні меншини, які формують народ, який проживає в Україні. Микола Міхновський цією фразою намагався зосередити увагу інтелігенції на важливості захисту національних інтересів, а особливо ця фраза стосується тих, хто не погоджувався із незалежністю України і приходив сюди як окупант. Саме тому продовження цієї заповіді є таким: «Вигонь звідусіль чужинців – гнобителів».

Наостанок зацентруємо Вашу увагу на одній з найдискусійніших тем – питання мови і її ролі української державності. Четверта «заповідь» М. Міхновського нам про це говорить: «Усюди й завсігди уживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганяють твоєї господи мовою чужинців гнобителів». На нашу думку, цю тезу мають прочитати і знати усі, хто навіть під час такої жорсткої повномасштабної війни не змінив думку і досі спілкується мовою окупанта і поширює його культуру, незважаючи на те, що саме через цю культуру ми втрачали національну ідентичність і потрапили у велике ярмо північного сусіда.

Висновок. По-перше, на основі проаналізованих джерел можемо зауважити про актуальність політико-правових поглядів Миколи Міхновського на сьогоднішній день. По-друге, поширення його ідей є неодмінною частиною процесу українізації, який має відбутися після війни. По-третє, його погляди щодо держави можна описати простою фразою, яка набула поширення на просторах Інтернету: «Якщо незалежність України, то незалежність від московської культури».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міхновський М. І. Самостійна Україна. — К.: Діокор, 2002. — 80 с.
2. Донцов Д. І. Рік 1918, Київ: документально-художнє видання / упор. К. Ю. Галушко. — К. : Темпора, 2002. — 208 с.
3. Міхновський Микола Іванович // Шевченківська енциклопедія: — Т.4:М—Па : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський.. — Київ : Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2013. — С. 261-262.